

اثر حمایت از حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی و توزیع درآمد در ایران*

یوسف محنت‌فر^۱

فریبا عثمانی^۲

محمدجواد گرجی‌پور^۳

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۳۹۹/۸/۷

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۱۰/۲۱

چکیده

در این مقاله، ارتباط بین حقوق مالکیت فکری و رشد اقتصادی و توزیع درآمد در ایران با استفاده از داده‌های سری زمانی طی دوره ۱۳۶۰-۱۳۹۶ و با روش حداقل مربعات معمولی بررسی شده است. در این مقاله رابطه بین رشد اقتصادی و درجه باز بودن اقتصادی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، هزینه‌های دولت و شاخص حقوق مالکیت فکری بررسی شده است، و نتایج حاکی از ارتباط مثبت و معنادار بین رشد و فناوری اطلاعات و ارتباطات و ارتباط منفی بین رشد و حقوق مالکیت فکری می‌باشد. از سوی دیگر رابطه بین توزیع درآمد و نرخ تورم، نرخ بیکاری، رشد اقتصادی و شاخص حقوق مالکیت فکری نیز مورد بررسی قرار گرفته شده است که نتایج حاکی از ارتباط مثبت و از نظر آماری معنادار بین حقوق مالکیت فکری و توزیع درآمد و ارتباط معنی‌دار و منفی بین نرخ تورم، نرخ بیکاری و رشد اقتصادی با توزیع درآمد می‌باشد. بدین منظور دولت باید با حمایت از حقوق مالکیت فکری و ایجاد زمینه‌های برقراری قوانین و نظارت بر آن، راه رسیدن به توزیع برابر درآمد را هموار و به ایجاد انگیزه برای نوآوران بپردازد. واژگان کلیدی: حقوق مالکیت فکری، رشد اقتصادی، توزیع درآمد، حداقل مربعات معمولی.

* این مقاله حاصل کار پژوهشی نویسندگان است.

۱. استادیار اقتصاد دانشگاه مازندان.

۲. دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول).

۳. دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد.

مقدمه

از ۲۶ آوریل ۱۹۷۰، معاهده وایپو^۱ لازم‌الاجرا شد و اقدامات انجام شده توسط وایپو کمک فراوانی به رشد و توسعه مالکیت فکری کرده است. رشد و توسعه اقتصادی و صنعتی در جوامع، بیش از هر چیز در گرو ابتکار اندیشه‌های خلاق و ایده‌های جدیدی است که فقط هنگامی زمینه بروز می‌یابند که بستری مناسب برای‌شان فراهم باشد، حمایت از این فرآورد‌های بشری و احترام به آن‌ها بیش از آن که صبغه اخلاقی بیابند به واسطه لزوم ضمانت اجرائی موثر و قوی، رنگ حقوقی پیدا می‌کند و تدوین و اجرای قوانینی مناسب و کارآمد، تا حد زیادی نیازهای این عرصه را پاسخ می‌گوید.

مالکیت فکری به معنای حق برخورداری از آثار ناشی از تراوشات فکری انسان در زمینه‌های ادبی، هنری، علمی، تجاری و صنعتی است و حقوق مالکیت فکری مانند تمامی حقوق مالکانه دیگر به معنی شناسایی تسلط و مالکیت قانونی صاحب اثر نسبت به اثر خلاقانه وی است که تمامی امتیازات و منافع و تکالیف قانونی موجود نیز به تناسب به آن اضافه می‌شود، پذیرش حقوق مالکیت فکری به منظور حمایت از صاحبان نوآوری و تشویق آن‌ها به ابداع بیشتر و جلوگیری از سرقت آثارشان در سال ۱۷۰۹ در انگلیس آغاز شد و به تدریج در سایر کشورهای اروپایی و دیگر نقاط آغاز شد و قوانینی پیرامون آن شکل گرفت. حقوق مالکیت فکری، حقوقی است که شخص نسبت به نتایج، یافته‌ها و آثار فکری خود دارد. حقوق مالکیت فکری قلمرو وسیعی دارد و شامل هر چیزی می‌شود که زاینده فکر و ذهن آدمی است، مخلوق ذهن و فکر ممکن است به حوزه علم، هنر، صنعت یا تجارت تعلق داشته باشد. هرچند داشتن منشا ذهنی شرط قرار گرفتن در قلمرو حقوق مالکیت فکری است و با این وجود، امروزه نظام‌های مالکیت فکری از موضوعاتی که منشا ذهنی ندارند هم‌چون شهرت و اعتبار یک تاجر نیز حمایت می‌کنند. حمایت نظام مالکیت فکری از اموال فکری، بیشتر به این صورت است که به دارنده آن‌ها اجازه می‌دهد از منافع مادی در ارتباط با اندیشه خود، به طور انحصاری بهره‌مند گردند (محمودی، ۱۳۹۱).

در قانون‌گذاری داخلی در ایران، اولین قانون مربوط به مالکیت صنعتی در سال ۱۳۰۴ تصویب شد، در سال ۱۳۱۰ قانون مربوط به ثبت علائم و اختراعات در ۵۱ ماده به تصویب مجلس وقت رسید. قانون ثبت اختراعات، علائم تجاری و طرح‌های صنعتی در آخرین روزهای سال ۱۳۸۶ از تصویب مجلس شورای اسلامی گذشت و بعد از پنج سال اجرای آزمایشی در شرف بازنگری قرار گرفت، مهجورترین حق از میان حقوق مالکیت فکری در ایران مربوط به حقوق مالکیت ادبی و هنری است در سال ۱۳۴۶ وزارت فرهنگ و هنر وقت لایحه حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان را تهیه و در آبان ماه ۱۳۴۷ تقدیم مجلس کرد که در سال ۱۳۴۸ به تصویب شورای ملی رسید. این قانون از هر جهت جدید و مترقی بود. قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای، در سال ۱۳۷۹ توسط مجلس به تصویب

^۱. WIPO: (World Intellectual Property Organization)

رسید که حقوق پدید آورندگان به مدت ۳۰ سال حمایت می‌شود که این مدت در سال ۱۳۸۹ به موجب مصوبه مجلس شورای اسلامی با اصلاح ماده ۱۲ قانون به ۵۰ سال افزایش یافت. این مدت در آثار سینمایی و عکاسی و اثر متعلق به شخص حقوقی ۳۰ سال می‌باشد. در سال ۱۳۸۳ هم، مجلس شورای اسلامی قانون مربوط به حمایت از نشانه‌های جغرافیایی را تصویب کرد.

در عرصه بین‌المللی، ایران در سال ۱۳۳۷ به کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی پیوست و در سال ۱۳۷۷ آخرین اصلاحات آن را پذیرفت، در سال ۱۳۸۰ اساسنامه سازمان جهانی مالکیت فکری را پذیرفت و عضو این سازمان شد، در سال ۱۳۸۲ به موافقت‌نامه و پروتکل مادرید در رابطه با ثبت بین‌المللی علائم تجاری و در سال ۱۳۸۳ موافقت‌نامه مادرید در مورد جلوگیری از نصب نشانه‌های منبع غیرواقعی یا گمراه کننده بر روی کالا و هم‌چنین موافقت‌نامه لیسبون در مورد حمایت از اسامی مبدا و ثبت بین‌المللی آن‌ها ملحق شد.

عدم حمایت کافی از اختراع و نوآوری و نبود بستر و امنیت حقوقی لازم برای تضمین حقوق صاحبان اثر موجب کتمان بسیاری از نوآوری‌ها و اختراعات می‌شود و این سبب می‌شود این ابداعات در اختیار جامعه قرار نگیرد و یا فقط در کشورهایی که از آن‌ها حمایت می‌شوند، عرضه گردد که این وضعیت پیامدهای منفی زیادی در بلندمدت مانند محرومیت کشورها و مردم آن از نوآوری‌ها، نبود روحیه جسارت در ابتکار در نخبگان کشور، کاهش سطح کیفی زندگی افراد جامعه و جلوگیری از جذب سرمایه‌گذاری خارجی در داخل کشور را در پی خواهد داشت (فطرس و همکاران، ۱۳۹۰: ۶۲-۵۱).

امروزه رشد اقتصادی تحت تأثیر عوامل مختلفی به غیر از نیروی کار و سرمایه از جمله انرژی و تکنولوژی می‌باشد که تکنولوژی به عنوان یک نهاده و به طور مستقیم بر رشد اقتصادی تأثیر می‌گذارد، پیشرفت فنی یکی از عوامل تعیین کننده رشد بلندمدت می‌باشد. نرخ رشد جهانی اقتصاد وابستگی شدیدی به نرخ ابداعات و ذخیره دانش دارد و این از طریق فرآیندهای تحقیق و توسعه ایجاد می‌شود و به همین دلیل سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه رو به افزایش است. یکی از راه‌های حمایت از تولید دانش، به رسمیت شناختن مالکیت فکری و ایجاد ساز و کارهایی برای حمایت و حفاظت از آن است. بنابراین در این تحقیق به بررسی رابطه بین حمایت از حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی پرداخته شده است و از طرف دیگر بحث مهم در اقتصاد هم توزیع درآمد به دلیل برقراری عدالت اجتماعی می‌باشد. نابرابری درآمد یکی از شاخص‌های مهم توسعه اقتصادی محسوب می‌شود که از عوامل متعددی تأثیر می‌پذیرد. یکی از متغیرهای اثرگذار بر توزیع درآمد که کمتر مورد توجه مطالعات تجربی بوده است، حقوق مالکیت فکری است. حقوق مالکیت از یک سو با تشویق نوآوری منجر به افزایش بهره‌وری و تولید شده و موجب کاهش نابرابری درآمد می‌شود و از سوی دیگر می‌تواند زمینه ایجاد انحصار و افزایش قیمت کالاها، خدمات و فناوری‌ها را فراهم نموده و موجب بدتر شدن توزیع درآمد شود که در این تحقیق به اثر حمایت از حقوق مالکیت فکری بر توزیع درآمد هم پرداخته شده است. لذا در بخش بعدی به

ضرورت و اهمیت حمایت مالکیت فکری و در بخش سوم به پیشینه تحقیق و آزمون مدل و در انتها به نتیجه‌گیری و سیاست‌گذاری پرداخته شده است.

مبانی نظری ضرورت حمایت از مالکیت فکری

مالکیت فکری به دو دسته مالکیت صنعتی و مالکیت ادبی و هنری تقسیم می‌شود، مالکیت صنعتی شامل اختراعات، علائم تجاری طرح‌های صنعتی و نشانه‌های جغرافیایی است. مالکیت ادبی و هنری نیز در بردارنده آثار ادبی (رمان، شعر، نمایشنامه) فیلم، موسیقی، آثار هنری (نقاشی، عکاسی، مجسمه) و طرح‌های معماری است. حقوق مالکیت فکری مانند هر حق مالکیت دیگری، دارندگانش را قادر می‌سازد تا از کار خلاقانه و سرمایه‌گذاری خود بهره‌مند شوند، ماده ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر این حقوق را بر شمرده است که از جمله می‌توان به حق برخورداری از منافع معنوی و مادی تولیدات هنری و ادبی و علمی اشاره کرد.

- به واسطه دلایل گوناگون تاریخی و سازمانی، مالکیت فکری عموماً به موارد اصلی ذیل می‌پردازد:
۱. آثار ادبی، هنری و علمی همانند کتاب‌ها، حمایت از این دسته از مالکیت‌ها در قالب قوانین مربوط به کپی رایت صورت می‌پذیرد.
 ۲. اجراها و بخش‌های رادیویی مانند کنسرت‌ها، حمایت از این مالکیت‌ها در قالب قوانین مربوط به حقوق مجاور صورت می‌پذیرد.
 ۳. اختراعات مانند گونه جدیدی از موتور جت، حمایت از این اختراعات در قالب قوانین حوزه اختراعات (Patent) شکل می‌گیرد.
 ۴. طرح‌های صنعتی مانند شکل یک بطری نوشابه، طرح‌های صنعتی مشمول حمایت قواعد مختص به خود و یا قوانین حوزه مالکیت صنعتی و یا کپی رایت هستند.
 ۵. علائم تجاری، علائم خدماتی و نام‌های تجاری و طرح واژه‌ها همانند لوگوها یا نام‌های یک محصول با یک ریشه منحصر به فرد جغرافیایی.
 ۶. حمایت در برابر رقابت غیرمنصفانه مانند ادعاهای ناروا بر ضد رقیب به منظور گمراه ساختن مشتری.

دو قاعده کلی درباره همه حوزه‌ها برقرار است:

- (۱) تولیدکنندگان مالکیت فکری، می‌توانند از حقوق خود به عنوان حاصل کارشان بهره ببرند.
- (۲) حقوق مربوط به آثار ممکن است به دیگران انتقال داده و یا به صورت مجوزهای بهره‌برداری به آنها اعطا شود.

برخورداری جامعه از یک سیستم حمایتی قوی در قبال مالکیت فکری با ایجاد توازن بین منافع عمومی از یک طرف و منافع شخصی نوآوران از طرف دیگر فضایی را به وجود می‌آورد که در آن خلاقیت و نوآوری به نفع همگان شکوفا می‌شود.

همزمان با تحولات تکنولوژی و پیدایش شیوه‌های نوین تبادل اطلاعات، نشر آرا و افکار بشری سرعت و سهولت بیشتری پیدا کرده و همزمان دست‌اندازی سوء استفاده‌گران به ساخت نوآوری‌ها و خلاقیت‌های فکری صاحبان اندیشه نیز گسترش یافته است. در این جاست که حمایت به اندازه و مناسب از مالکیت فکری به کمک کشورها می‌آید تا بتوانند با جلوگیری از سوء استفاده‌های احتمالی، مقدمات پیشرفت اقتصادی و رفاه فرهنگی و اجتماعی را فراهم آورند.

یکی از دلایل اهمیت حمایت از مالکیت فکری عبارت است از این که، این عادلانه و مناسب است که شخصی که با کار و تلاش، یک محصول فکری تولید می‌کند از امتیازات خاصی برخوردار شود. دلیل دیگر این است که، به واسطه حمایت از مالکیت فکری، افراد نسبت به نوآوری تشویق می‌شوند و صنایع مبتنی بر این نوآوری‌ها گسترش می‌یابند، چرا که مردم مشاهده می‌کنند که این گونه کارها منافع مادی به دنبال دارند. دلیل دیگری که می‌توان بیان کرد این است که، رشد و رفاه بشری منوط به افزایش ظرفیت‌های تولید و توسعه کارهای جدید در حوزه فرهنگ و تکنولوژی و بالطبع، ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و رشد اقتصادی است و دست آخر مالکیت فکری هم‌چنین کمک می‌کند که حمایت نسبت به نمودهای فرهنگی تثبیت نشده و غیر مکتوب بسیاری از کشورهای در حال توسعه، تسریع یابد.

امروزه نقش و جایگاه مالکیت فکری به عنوان یکی از دارایی‌های هر کسب و کار در بنگاه‌های تجاری مورد پذیرش قرار گرفته است، البته این حقوق به خودی خود ارزش چشمگیری ندارند بلکه در متن فعالیت تجاری ارزشمند تلقی می‌شوند. یعنی هنگامی که نقش آن‌ها در حمایت از استراتژی‌های تجاری شرکت روشن شده و در فرآیند تولید یک محصول یا خدمت جذاب برای مشتریان به کار گرفته شوند.

حقوق و اقتصاد، ابزارهای حمایت از حقوق مالکیت به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند:

۱. روش‌هایی که براساس آن خسارت زنده به پرداخت وجهی معادل خسارتی که به مالک دارایی فیزیکی یا معنوی وارد آورده ملزم می‌شود، این روش در میان اقتصاددانان به جبران خسارت قانونی شهرت دارد.

۲. قانون خسارت زنده را به انجام اقدامی خاص ملزم می‌کند یا وی را از انجام برخی اقدام‌ها منع می‌کند در بسیاری از موارد، چنین الزام‌هایی در قالب دستور کتبی دادگاه به خسارت زنده ابلاغ می‌شود (کووتر و یولن، ۲۰۰۰).^۱

^۱. Cooter & ulen

در نظام حقوقی ایران طبق قانون حمایت حقوق مولفان و منصفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و قانون ثبت اختراعات و طرح‌های صنعتی و علائم تجاری ضمانت اجراهای حمایت از حقوق مالکیت به دو بخش تقسیم می‌شود:

۱. ضمانت اجرای کیفری: که در این ضمانت اجرا به نوعی به مجازات شخص ناقض حقوق دارنده از طریق حبس و جزای نقدی خواهد بود.

۲. ضمانت اجرای حقوقی: که در این نوع ضمانت اجرا دادگاه به اعاده و جبران حقوق دارنده از طریق صدور حکم به جبران خسارت مالی و الزام نقض کننده به انجام یا منع از انجام اقداماتی جهت حفظ حقوق دارنده صورت خواهد پذیرفت.

امروزه شکاف در نظام مالکیت فکری در بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به عنوان دلیل اصلی تفاوت در سطح جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) و جریان بین‌المللی سرمایه‌های خصوصی به شمار می‌آید، بسیاری از کشورهای در حال توسعه به دلیل ضعف در سهم مالکیت فکری، میزبان دائمی برای جریان سرمایه‌گذاری خارجی نیستند در حالی که کشورهای توسعه یافته بعد از جنگ جهانی دوم، اساس رشد و توسعه را بر پایه "آی پی" بنا نهاده‌اند و به همین دلیل سهم زیادی از سرمایه‌های خارجی داشته‌اند (عباس‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۸-۲۷).

یکی از نظریات مهم در رابطه با اثر نوآوری و حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی، نظریه هلپمن^۱ (۱۹۹۳: ۱۲۸۰-۱۲۴۷) است. هلپمن در مقاله خود دو گروه کشور در نظر می‌گیرد: کشورهای شمال (توسعه یافته) و کشورهای جنوب (کمتر توسعه یافته)، وی فرض می‌کند که کشورهای شمال نوآور بوده و کشورهای جنوب نوآوری‌های شمال را تقلید می‌کنند. نتایج بیان می‌کند که در صورتی که نوآوری درونزا باشد، حقوق مالکیت فکری مستحکم‌تر در کوتاه مدت نوآوری را افزایش خواهد داد اما در بلند مدت نرخ نوآوری به صورت واقعی کاهش خواهد یافت زیرا کشورهای توسعه یافته کالای بیشتری را با فناوری قدیمی تولید می‌کنند و این روند، منابع را به جای سرازیر شدن به سوی نوآوری به سمت تولید سوق می‌دهد و بنابراین نوآوری کاهش می‌یابد. در واقع با تحکیم حقوق مالکیت فکری کشورهای جنوب اجازه تقلید نوآوری‌های شمال را ندارند. به این ترتیب به نظر می‌رسد کشورهای شمال انگیزه‌ای برای تلاش در جهت نوآوری‌های بیشتر نداشته و سعی می‌کنند منابع خود را صرف تولید نوآوری‌های قبلی کنند. نکته قابل توجه این است که نظریه هلپمن آشکارا در مقابل نظریه تخریب خلاق شومپیتر^۳ قرار می‌گیرد زیرا طبق نظریه تخریب خلاق، زمانی که به فرد نوآور انحصار داده شود این امر موجب نوآوری‌های بیشتر و بهتر توسط دیگران خواهد شد.

^۱. IP

^۲. Helpman

^۳. Schumpeter

اوکاوا^۱ (۲۰۱۰: ۸۴۸-۸۳۵) دیدگاه ارائه شده توسط هلپمن را با معرفی انتقال سرمایه بین‌المللی توسعه داده و به نتایج جدیدی در رابطه با پیامدهای رفاهی تحکیم حقوق مالکیت فکری در کشورهای کمتر توسعه یافته دست یافت. وی مدل هلپمن را مدل "بازارهای سرمایه مجزا" و مدل خود را مدل "بازارهای سرمایه یکپارچه" نامید و این سؤال را مطرح کرد که چگونه انتقال سرمایه بین‌المللی بر آثار رفاهی حمایت از حقوق مالکیت فکری در جنوب اثر می‌گذارد؟ وی به این نتیجه رسید که اگر بازارهای سرمایه مجزا در شمال و جنوب یکپارچه شوند، اجرای حقوق مالکیت فکری می‌تواند در هر دو منطقه آثار رفاهی مطلوبی داشته باشد.

ننگون و موسر^۲ (۲۰۱۴)، معتقدند که حمایت از حقوق مالکیت فکری برای شکل‌گیری نوآوری لازم است. زیرا کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه نیاز به فناوری‌های متفاوتی دارند و بدون وجود حمایت از حقوق مالکیت فکری در کشورهای در حال توسعه، کشورهای پیشرفته فناوری‌هایی که مورد استفاده کشورهای در حال توسعه است را گسترش نمی‌دهند. همچنین ممکن است بنگاه‌هایی که در کشورهای توسعه یافته فعالیت می‌کنند، در واکنش به فقدان حقوق مالکیت فکری در کشورهای در حال توسعه، فناوری‌های خود را طوری طراحی کنند که کمتر قابل تقلید و کپی‌برداری باشد که نتیجه آن پایین آمدن سطح تحقیقات کارآمد فناوری و نوآوری کمتر در کشورهای در حال توسعه است. لازم به ذکر است که حتی اگر حفاظت بیشتر از حقوق مالکیت فکری به طور مستقیم کشورهای در حال توسعه را منتفع نکند اما همچنان رفاه جهانی را افزایش می‌دهد.

از سمت دیگر برای توزیع درآمد می‌توان بر طبق نظریه توزیع ثروت اسمیت، که توزیع برابر درآمد ملی در جامعه را هم به نفع کارگران و هم به نفع سرمایه‌گذاران می‌داند، بیان نمود. ریکاردو^۳ نیز بر این باور بود که تولیدات جامعه بین عامل‌های سه‌گانه تولید، یعنی نیروی کار و سرمایه به صورت اجاره به عنوان سهم زمین‌داران، دستمزد به عنوان سهم نیروی کار و سود به عنوان سهم سرمایه‌داران از تولید تقسیم می‌شود و از نظر چگونگی تخصیص درآمد ناشی از تولید بسیار مهم است. چگونگی تقسیم درآمد بین عامل‌های تولید در رشد، توسعه اقتصادی نقش مهمی دارد (جهرمی، یگانه، ۱۳۸۸).

تا اوایل دهه ۱۹۹۰، اکثر قریب به اتفاق اقتصاددانان بر این عقیده بودند که نابرابری درآمد و ثروت انگیزه لازم برای انباشت سرمایه و رشد اقتصادی را فراهم می‌آورد که در این زمینه نظرات متعددی بیان شد که معروف‌ترین آن‌ها نظریه کوزنتس است.

اما امروزه اقتصاددانان به این نتیجه رسیده‌اند که نه تنها لازمه رشد اقتصادی توزیع نابرابر درآمدها و امکانات نیست، بلکه بر عکس، شرط تسریع در رشد اقتصادی برای کشورهای در حال توسعه توزیع

^۱. Okawa

^۲. Gnanon & Moser

^۳. Ricardo

عادلانه درآمدها و امکانات می‌باشد و این دو باید به موازات یکدیگر پیش روند تا تعادل بین رشد و توزیع عادلانه درآمد برقرار گردد. حمایت از حقوق مالکیت فکری می‌تواند یکی از عوامل تاثیرگذار بر توزیع درآمد باشد.

آمن دوال و همکاران^۱ (۲۰۱۱)، به طور تجربی اثر حقوق مالکیت کل را بر نابرابری درآمد ۳۶ کشور در حال توسعه طی را بررسی نموده‌اند. یافته‌های آن‌ها حاکی از آن است که حمایت از حقوق مالکیت فکری به طور معناداری نابرابری درآمد را در اکثر کشورهای در حال توسعه به ویژه در کشورهایی که از سطوح ضعیف برابری سیاسی برخوردارند، افزایش می‌دهد. همچنین بر اساس نتایج، ترتیبات نهادی در اکثر کشورهای در حال توسعه همانند حقوق مالکیت در جهت حمایت از منافع گروه افراد ثروتمند جامعه است.

چو و پنگ^۲ (۲۰۱۰: ۲۸۷-۲۷۶)، به طور نظری به بررسی اثرات حمایتی کشورهای در حال توسعه از حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی و نابرابری درآمد در اقتصاد جهانی پرداخته‌اند. بدین منظور در این مطالعه از دو کشور توسعه یافته آمریکا و در حال توسعه چین بهره می‌برند و فرض می‌کنند هر دو کشور در تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری می‌کنند اما میزان و قابلیت فعالیت‌های نوآورانه در شمال بیشتر از جنوب است. محققان در مطالعه خود از شاخص پارک^۳ (۲۰۰۸)، برای حقوق مالکیت فکری بهره برده‌اند. نتایج حاکی از آن است که حمایت بیشتر از ثبت اختراعات تنها در یک کشور، رشد اقتصادی و نابرابری درآمد را در هر دو کشور افزایش می‌دهد. همچنین نتایج تخمین دلالت بر این دارد که افزایش در شاخص پارک (از صفر تا ۵) با افزایش در ضریب جینی (از صفر تا ۱) در کشورهای در حال توسعه همراه است و بیان می‌کند حمایت بیشتر از ثبت اختراعات ممکن است از دو کانال نابرابری دستمزد و نابرابری ثروت، نابرابری درآمد را بدتر سازد.

حیدر و ولسکوئز^۴ (۲۰۰۹)، به بررسی ارتباط بین حقوق مالکیت و نابرابری درآمد در ۲۲ کشور مستعمره سابق اروپا^۵ پرداخته‌اند. نتایج مطالعه بیانگر آن است که حمایت بیشتر از حقوق مالکیت فکری منجر به نابرابری بیشتر درآمد می‌شود.

آدامز^۶ (۲۰۰۸: ۷۳۵-۷۲۵)، اثر جهانی شدن بر نابرابری درآمد را در ۶۲ کشور در حال توسعه بررسی نموده است. نتایج نشان می‌دهد که از میان شاخص‌های جهانی شدن، حقوق مالکیت فکری و آزادسازی تجاری بر نابرابری درآمد اثر مثبت و معنی‌داری دارد. همچنین وی بیان می‌دارد، حمایت از حقوق مالکیت

^۱. Amendola et al

^۲. Chu & Peng

^۳. Park

^۴. Haidar & M. Velasquez

^۵. بنگلادش، کانادا، اکوادور، مصر، غنا، هند، جامائیکا، کنیا، ماداگاسکار، ملاوی، مالی، نپال، نیجر، نیجریه، پاکستان، پرو، فیلیپین، آفریقای جنوبی، سریلانکا، تانزانیا، اوگاندا و زامبیا.

^۶. Adams

فکری بر رفاه مصرف کنندگان و پیشرفت اجتماعی به خصوص در کشورهای دارنده نوآوری و تحقیق و توسعه گسترده اثر مثبتی دارد.

بنابراین مشاهده می‌شود که یکی از دلایل عقب ماندگی کشورهای در حال توسعه، ضعف سیستم مالکیت فکری است که سبب انحرافات در جریان سرمایه‌های خارجی می‌شود و این موضوع در ایران نیز آثار زیانباری بر اقتصاد بر جای گذاشته است و از طرف دیگر آفریده‌های فکری سهم قابل توجهی از درآمد ناخالص ملی کشورهای پیشرفته را تشکیل می‌دهد و بنابراین این موارد اهمیت حمایت از مالکیت فکری و تحقیق در این زمینه را نشان می‌دهد.

پیشینه تحقیق

حمایت از حقوق مالکیت فکری و رشد اقتصادی

در اواسط دهه ۱۹۸۰، الگوهای رشد درونزا، در سطح اقتصاد معرفی شدند. این الگوها درصد تبیین فناوری و دانش به عنوان یک عامل درونزای موثر در تولید و رشد اقتصادی برآمدند. این الگوها اثر فناوری را از عوامل و راه‌های متفاوت مانند سرمایه انسانی، بهبود کیفیت تولید و گسترش تولیدات متنوع در مدل معرفی کردند. محور این مطالعات به کارگیری فناوری در توابع تولید و رشد اقتصادی به شرح ذیل است. فرض کنید که تولید کل Y ، تابعی به صورت ذیل باشد:

$$Y = f(K, L, A)$$

K : موجودی سرمایه، L : تعداد نیروی کار و A : شاخص اولیه برای فناوری که خود دو جزء دارد.

h : سرمایه انسانی هر نیروی کار و Z فناوری مناسب.

به دلیل آنکه سرمایه انسانی در نیروی کار نهفته است، h برای هر اقتصادی با فرض این که نیروی کار می‌تواند به عنوان دارایی یک اقتصاد تعیین شود، مشخص است. در مقابل، A در قالب نیروی کار نمی‌تواند تجسم پیدا کند چرا که ماهیت آن جهانی است. ممکن است Z به عنوان دانش کدگذاری شده یا نوشته شده توصیف شود، در حالی که h دانش نانوشته یا کدگذاری نشده باشد.

برطبق چارچوب رشد نئوکلاسیک روند رشد تعادل به وسیله رشد فناوری و جمعیت تبیین می‌شود. در الگوی رشد نئوکلاسیک‌ها، با افزایش دانش و فناوری رشد نیز پدیدار خواهد شد. بنابراین رشد اثر مرکب انباشت سرمایه و پیشرفت فناوری است. فناوری کالای همگانی محض است و بهبود فناوری نتیجه سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی شده منابع، از سوی شرکت‌ها و کارآفرینان نیست که در جستجوی سود هستند بلکه مانند موهبتی آسمانی نصیب یک جامعه می‌شود (بارو و سالای مارتین^۱، ۱۹۹۵: ۱۳۰-۱۱۵).

لوکاس به عنوان یکی از کسانی که سرمایه انسانی را به عنوان یک عامل تولید وارد الگوهای رشد کرد، معتقد بود که می‌توان تحصیلات را موتور رشد سرمایه انسانی و رشد اقتصادی جامعه را تابعی از موجودی سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی دانست. تابع تولید معرفی شده توسط لوکاس تولید را تابعی از

^۱. Barro & Salai Martin

موجودی سرمایه، نیروی کار و دانش می‌داند. تحقیقات مناسبی در این زمینه انجام گرفته که به طور کلی به مواردی از آن اشاره شده است.

جدول شماره (۱): مطالعات خارجی در زمینه حقوق مالکیت فکری و رشد اقتصادی

محققین	سال	موضوع و متغیرها	نتیجه‌گیری
بارو	(۱۹۹۰)	بررسی تاثیر دانش بر رشد اقتصادی و استفاده از متغیرهای دانش، رشد اقتصادی و فرآیند تاثیرگذاری دانش بر رشد و ایجاد شکاف در درآمد سرانه کشورها	- تاثیر مثبت سرمایه انسانی بر رشد اقتصادی
چن و پتی تنون	(۲۰۰۵)	بررسی حقوق مالکیت معنوی و نوآوری در کشورهای در حال توسعه با یک نمونه ۶۴ تایی از کشورهای در حال توسعه در طول دوره ۲۰۰۰-۱۹۷۵	- در کشورهایی با سطوح بالاتر توسعه یافتگی، حفاظت از حقوق مالکیت معنوی تاثیر قوی و مثبتی روی نوآوری دارد.
لگار	(۲۰۰۶)	بررسی رابطه نوآوری و حقوق مالکیت معنوی در جهان و نقش حمایت از حقوق مالکیت معنوی بر نوآوری با استفاده از مدل داده‌های تابلویی شامل ۲۲ کشور صنعتی و ۴۴ کشور در حال توسعه	- سرمایه‌گذاری‌های قبلی در تحقیق و توسعه عامل مهمی در توضیح سرمایه‌گذاری‌های خصوصی، در هر نمونه کشورهای صنعتی و در حال توسعه است.
ایچر و گارسیا	(۲۰۰۸)	بررسی قدرت درونزای حقوق مالکیت فکری	- حفاظت بیشتر از حقوق دارایی‌های فکری، بازگشت به نوآوری را افزایش می‌دهد و این حمایت بر رشد و توسعه اقتصادی تاثیر می‌گذارد.
چو و پنگ	(۲۰۱۰)	بررسی تاثیر حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی، رفاه و نابرابری درآمد، تحلیل دو گروه کشور که در آن‌ها رشد بر پایه R & D و عدم تناسب در ثروت صورت می‌گیرد، پرداخته است.	- در کشورهای دارای درآمد پایین، عدم استفاده از حقوق مالکیت معنوی در اقتصاد، منجر به رشد اقتصادی پایین‌تر شده است.
ستار و محمود	(۲۰۱۰)	بررسی تاثیر حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی در کشورهای درآمد پایین، متوسط و بالا و استفاده از ۳۸ کشور در طول دوره زمانی ۲۰۰۰-۱۹۷۵ به صورت داده‌های تابلویی	- حمایت از حقوق مالکیت فکری در کشورهای با درآمد بالاتر بر رشد اقتصادی تاثیر بیشتر و معنی‌دارتری می‌گذارد.
کیونگ کیم و همکاران	(۲۰۱۱)	بررسی ویژگی‌های حمایت از حقوق مالکیت فکری و رشد در کشورهای مختلف با سطوح متفاوت توسعه و با استفاده از مدل پانل	- حمایت از حقوق مالکیت فکری بر رشد در کشورهای توسعه یافته مهم‌تر از کشورهای در حال توسعه می‌باشد.
چو و همکاران	(۲۰۱۲)	بررسی حقوق مالکیت فکری، رشد فناوری و نوسانات رشد اقتصادی از طریق شاخص پتنت و افزایش در تحقیق و توسعه در کشور آمریکا	- نتایج نشان‌دهنده تاثیر کم اما غیرقابل انکار کاهش نوسانات تولید به وسیله حقوق مالکیت معنوی است.
گلد و همکاران	(۲۰۱۹)	در مقاله‌ای با عنوان آیا مالکیت معنوی باعث رشد اقتصادی می‌شود؟ قدرت محافظت از IP در ۱۲۴ کشور در حال توسعه برای سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۱ را ارزیابی می‌کند.	- IP منجر به سطوح بیشتر انتقال فناوری و افزایش فعالیت مبتکرانه داخلی می‌شود و هم‌چنین نشان می‌دهد که افزایش سطح رشد منجر به حفاظت بیشتر از IP می‌شود.
احمد لاهسن و تی پیپر	(۲۰۱۹)	با استفاده از سه منبع داده رابطه بین حقوق مالکیت و حمایت از مالکیت معنوی، رشد اقتصادی و رفاه فردی را در نظر می‌گیرند.	- نتایج با توجه به وضعیت نیروی کار ناهمگن است و نشان می‌دهد که سیاست‌گذاران در آمریکای لاتین در صورت تمایل باید پیشرفت‌های مربوط به حقوق مالکیت را دنبال کنند. بهزیستی شهروندان را بهبود بخشیده و هم‌چنین رشد اقتصادی را ارتقا می‌بخشد.

جدول شماره (۲): مطالعات داخلی در زمینه حمایت از حقوق مالکیت فکری و رشد اقتصادی

محققین	سال	موضوع و متغیرها	نتیجه‌گیری
فطرس و نجارزاده	(۱۳۸۸)	بررسی تاثیر حمایت از حقوق مالکیت فکری بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای D8 با استفاده از داده‌های سری زمانی طی دوره ۲۰۰۵-۱۹۸۵.	- رابطه بین حقوق مالکیت معنوی و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی با توجه به ظرفیت‌های زیربنایی و سطح توسعه‌یافتگی کشورها در بین کشورهای گروه D8 متفاوت است.
خداپرست و همکاران	(۱۳۸۸)	بررسی ابعاد تاثیر مالکیت فکری در ارتقای رشد اقتصادی، از منظر مخارج تحقیق و توسعه و تعداد محققان در ۳۵ کشور طی دوره ۲۰۰۵-۱۹۸۵.	- حمایت به طور غیر مستقیم از طریق R & D و تعداد محققان، تاثیر مثبت و معنادار بر رشد دارد.
فطرس و همکاران	(۱۳۹۰)	بررسی اثر حقوق مالکیت معنوی بر نوآوری کشورهای اسلامی در دوره ۲۰۰۵-۱۹۷۵.	- اثر حمایت مالکیت معنوی بر روی نوآوری در کشورهای اسلامی اثری مثبت و معنی‌دار دارد.
فطرس و نجارزاده	(۱۳۹۰)	بررسی اثرات حقوق مالکیت معنوی بر اقتصاد کشورها	- حمایت موثر از حقوق مالکیت معنوی عاملی مهم و تعیین کننده در تسهیل انتقال تکنولوژی و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی می‌باشد که برای توسعه پایدار در بخش‌های معین اقتصادی ضروری می‌باشد.
مطیعی	(۱۳۹۰)	بررسی تاثیر سرریزهای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر نوآوری در کشورهای درحال توسعه با داده‌های پانل	- سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی یکی از راه‌های انتقال فناوری‌های نو به کشورهای در حال توسعه است.
خلیلی و گودرزی	(۱۳۹۲)	بررسی تاثیر حمایت از حقوق مالکیت فکری و حق اختراع بر رشد اقتصادی در کشورهای اسلامی طی دوره ۲۰۱۰-۱۹۹۰.	- اثری مثبت بر رشد اقتصادی دارد.
نیکومرام و همکاران	(۱۳۹۲)	بررسی اثر تجارت خارجی و نوآوری از طریق دست-یابی به تکنولوژی خارجی بر رشد اقتصادی کشور ایران طی دوره ۱۳۸۹-۱۳۶۰.	- اهمیت عوامل خالص موجودی سرمایه، جریان FDI و حقوق مالکیت فکری در این فرآیند را بررسی کرده است.
عباسی نژاد و همکاران	(۱۳۹۳)	بررسی تاثیر حمایت از حقوق مالکیت فکری و حق اختراع بر رشد اقتصادی ایران طی دوره ۱۳۸۹-۱۳۷۰ با مدل ARDL	- تاثیر حمایت از حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی مثبت و معنادار است.
آقایی و همکاران	(۱۳۹۷)	یک مدل پویا برای بررسی ارتباط حقوق مالکیت فکری و پیچیدگی اقتصادی: مطالعه شاخص جدید نوآوری مبتنی بر دانش در دو گروه کشورهای با درآمد سرانه بالاتر و پایین‌تر از متوسط طی دوره زمانی ۲۰۱۰ - ۱۹۷۶ با مدل GMM	- این ارتباط در گروه کشورهای با درآمد سرانه بالاتر از متوسط مثبت بوده و در گروه کشورهای با درآمد سرانه پایین‌تر از متوسط بی‌معنی است.

حمایت از حقوق مالکیت فکری و توزیع درآمد

مطالعات در رابطه با تأثیر حمایت از مالکیت فکری بر رشد اقتصادی بیشتر از مطالعات در مورد بررسی رابطه بین حمایت از حقوق مالکیت فکری و توزیع درآمد می‌باشد و مطالعات کمی در این زمینه انجام شده است.

جدول شماره (۳): مطالعات خارجی در زمینه مالکیت فکری و توزیع درآمد

محققین	سال	موضوع و متغیرها	نتیجه‌گیری
آمگاشی	(۲۰۰۷)	بررسی تأثیر حمایت از حقوق مالکیت فکری بر توزیع مجدد درآمد	- توزیع مجدد درآمد در حالی که تولید کل را افزایش می‌دهد ممکن است وضعیت برخی از افراد جامعه را بدتر کند.
آدامز	(۲۰۰۸)	بررسی اثر جهانی شدن بر نابرابری درآمد در ۶۲ کشور در حال توسعه	- نتایج حاکی از ارتباط مثبت و معنادار حمایت از حقوق مالکیت معنوی بر نابرابری درآمد است.
ابراهیم حیدر و لسکوئیز	(۲۰۰۹)	بررسی ارتباط بین حقوق مالکیت فکری و نابرابری درآمد در ۲۲ کشور مستعمره سابق اروپا	- حمایت بیشتر از حقوق مالکیت فکری اثری غیر منتظره‌ای بر توزیع درآمد داشته و منجر به نابرابری بیشتر درآمد می‌شود اما حمایت از حقوق مالکیت فکری با رشد اقتصادی بالاتر همراه است.
آنگیوس و پنگ	(۲۰۱۰)	بررسی اثرات حمایت کشورهای در حال توسعه از حقوق مالکیت معنوی بر رشد اقتصادی و نابرابری درآمد در اقتصاد جهانی	- حمایت بیشتر از ثبت اختراعات در هر کشوری رشد اقتصادی و نابرابری درآمد، هر دو را افزایش می‌دهد.
دهرفی	(۲۰۱۳)	توسعه مالی و مثلث (فقر، نابرابری و رشد) یک مطالعه مقایسه‌ای بین سه گروه از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه با توجه به معیار درآمد در طی دوره زمانی ۲۰۱۱-۱۹۹۰	- توسعه مالی، رشد اقتصادی و کاهش فقر را در کشورهای با درآمد متوسط و بالا بهبود می‌دهد در حالی که در کشورهای کم درآمد سیستم مالی اثر مثبت بر اقتصادشان ندارد. این مطالعه هم‌چنین نشان می‌دهد توسعه مالی، نابرابری توزیع درآمد را در کشورهای با درآمد متوسط تشدید می‌کند، درحالی که برای کشورهای با درآمد بالا هرگونه بهبود در سیستم مالی منجر به کاهش در نابرابری می‌شود.
صلاح‌الدین و همکاران	(۲۰۱۴)	توسعه مالی و رابطه آن با کاهش فقر در بنگلادش با استفاده از یک رویکرد نوآورانه براساس همگرایی ARDL با شکست‌های ساختاری در طی دوره ۲۰۱۱-۱۹۷۵	- یک رابطه بلند مدت بین توسعه مالی، رشد اقتصادی و کاهش فقر در بنگلادش وجود دارد و توسعه مالی به کاهش فقر کمک می‌کند اما اثر آن خطی نیست.

جدول شماره (۴): مطالعات داخلی در زمینه مالکیت فکری و توزیع درآمد

محققین	سال	موضوع و متغیرها	نتیجه‌گیری
شاه‌آبادی و همکاران	(۱۳۹۰)	بررسی اثر حقوق مالکیت معنوی بر توزیع درآمد در کشورهای منطقه منا به ویژه ایران طی دوره ۱۹۹۵-۲۰۰۷	- نتایج حاکی از آنست که وضعیت کشورهای منطقه منا در شاخص جینی و حقوق مالکیت معنوی نامطلوب می‌باشد و حقوق مالکیت معنوی دارای دو اثر متفاوت است از یک طرف موجب بهبود در توزیع درآمد و از طرف دیگر سبب بدتر شدن آن می‌گردد.
شاه‌آبادی و ساری گل	(۱۳۹۴)	تأثیر حقوق مالکیت فکری بر نابرابری درآمد در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته منتخب	- حقوق مالکیت فکری بر شاخص جینی کشورهای در حال توسعه اثر مثبت و معنی‌دار دارد، حال آن که این اثر در کشورهای توسعه یافته منفی و معنی‌دار است.
دیزجی و آهنگری‌گرگی	(۱۳۹۴)	تأثیر توسعه مالی بر توزیع درآمد در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه رابطه میان توسعه مالی و نابرابری در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه را با به کارگیری روش حداقل مربعات تعمیم یافته و گشتاورهای تعمیم یافته	- نتایج تجربی حاصل برای کشورهای توسعه یافته، نشان داد که مجذور توسعه مالی در قسمت نزولی U معکوس قرار دارد. برای کشورهای در حال توسعه، نتایج برآوردهای روش حداقل مربعات تعمیم یافته منحنی U معکوس را برای متغیرهای توسعه مالی و درآمد سرانه را تأیید کرده است در حالی که در روش گشتاورهای تعمیم یافته رابطه خطی توسعه مالی و U معکوس برای درآمد سرانه تأیید شده است. بر این اساس برای کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می‌توان نتیجه گرفت که افزایش نهادها و مؤسسات مالی در نهایت موجب کاهش نابرابری درآمدی خواهد شد.

روش تحقیق و داده‌ها

در این تحقیق از داده‌های سری زمانی طی دوره ۱۳۹۶-۱۳۶۰ به کار گرفته شده است و برای برآورد مدل از روش حداقل مربعات معمولی استفاده شده است. زیرا داده‌های شاخص مالکیت فکری در ایران را در دوره طولانی نمی‌توان به دست آورد. بنابراین با داشتن داده‌های بسیار کم نمی‌توان از سایر آزمون‌ها استفاده کرد و علاوه بر این تمامی فروض کلاسیک در این تحقیق بررسی شده است. بین متغیرهای هم خطی وجود ندارد، متغیرها خود همبستگی هم ندارند، اما فرض همسانی واریانس از فروض کلاسیک برقرار نیست که برای برطرف شدن ناهمسانی واریانس مقدار وزن دار شده متغیر تولید ناخالص داخلی را وارد مدل می‌کنیم. متغیرهای به کار برده شده در این تحقیق به شرح ذیل می‌باشد:

تولید ناخالص داخلی (GDP)، برای متغیر رشد از داده‌های مربوط به تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت سال پایه ۱۳۹۰، طی دوره ۱۳۹۶-۱۳۶۰ که از بانک مرکزی استخراج گردیده، استفاده شده است. درجه باز بودن اقتصاد (OPEN)، از میزان مجموع صادرات و واردات به قیمت سال پایه ۱۳۹۰، نسبت به کل تولید ناخالص داخلی به قیمت سال پایه ۱۳۹۰ محاسبه شده است که داده‌های مربوط به صادرات و واردات از گمرک جمهوری اسلامی ایران استخراج گردیده است.

فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)، از داده‌های مربوط به تعداد کاربران اینترنت، تعداد استفاده کنندگان از تلفن ثابت، تعداد مشترکین تلفن همراه، تعداد روستاهای دارای مخابرات و تعداد تلفن‌های همگانی به دست آمده است، که داده‌های مربوط به آن از اداره مخابرات و مرکز آمار ایران به دست آمده است.

شاخص حقوق مالکیت فکری (IPR): معمولاً دو شاخص برای محافظت از حقوق دارایی‌های فکری به کار می‌روند و هر دو براساس قانون ثبت اختراع یک کشور هستند. شاخص رپ و روزک بر اساس میزان تبعیت قوانین ثبت اختراع هر کشور از حداقل استانداردهای بین‌المللی به دست می‌آید. شاخص رپ و روزک شش مقیاس دارد که مقادیر بیشتر، نشان دهنده محافظت بیشتر از حقوق دارایی‌های فکری است. استانداردهای بین‌المللی عبارتند از: دستورالعمل‌هایی برای روندهای بررسی حق اختراع، مدت حفاظت، صدور اجباری پروانه، پوشش اختراعات انتقال‌پذیری حقوق اختراع و وجود قوانین موثر برای حق اختراع است. شاخص پارک و گینرت نیز با استفاده از معیارهایی مشابه با معیارهای رپ و روزک ساخته می‌شوند. برای شاخص پارک و گینرت پنج شاخص از قانون ملی حق اختراع در نظر گرفته شده که شامل میزان پوشش، عضویت در قراردادهای بین‌المللی حق اختراع، مقرراتی برای مجازات عدم محافظت، مکانیسم‌های اجرا و مدت حفاظت از حقوق مالکیت فکری است در حالی که این دو شاخص به میزان بسیار زیادی با هم مرتبط‌اند ولی برای اهداف تجربی، شاخص پارک و گینرت بهتر است. این شاخص در بهترین وضعیت برابر با پنج و در بدترین حالت برابر صفر است (خداپرست و همکاران، ۱۳۸۸):

۱۲۱-۱۱۱). اطلاعات این متغیر از وب سایت وایپو^۱ و وب سایت تجارت و اندازه‌گیری قوانین تجاری^۲ جمع‌آوری گردیده است.

داده‌های مربوط به ضریب جینی (J)، به عنوان سنجشی برای توزیع درآمد از سایت بانک مرکزی استخراج گردیده است. و در نهایت نرخ تورم (P)، نرخ بیکاری (U) و هزینه‌های دولت (G) از سایت بانک مرکزی و مرکز آمار ایران استخراج شده است و هزینه‌های دولت بر اساس پرداخت‌های جاری دولت به قیمت سال پایه ۱۳۹۰ به دست آمده است.

برآورد مدل و تفسیر نتایج

در سال‌های اخیر تعدادی از اقتصاددانان با ارائه دادن الگوهای رشد درونزا، سعی در توضیح دانش و فناوری‌های جدید به عنوان عامل رشد به صورت درونزا نمودند. مبانی نظری این مدل بر اساس مطالعات مدل‌های رشد اقتصادی مطرح شده در دهه ۱۹۹۰ بنا نهاده شده است. ایده اصلی نظریه نوآوری این نکته است که نوآوری سبب افزایش تولید از طریق افزایش توان پیشرفت فناوری ناشی از تولید افراد و نهایتاً افزایش رشد اقتصادی می‌گردد. این الگوها، الگوی نوین شومپیتری نامیده می‌شوند. مدل مورد استفاده در این مطالعه به منظور بررسی تأثیر حقوق مالکیت فکری و حق ثبت اختراع بر رشد اقتصادی بر گرفته از مدل پایه معرفی شده توسط مطالعات تجربی و نظری گفته شده مانند گینارت و پارک^۳ (۱۹۹۷)، گوتیرز^۴ (۲۰۰۷) می‌باشد.

در ارتباط با عوامل موثر بر رشد اقتصادی مدل (۱) به دست می‌آید:

$$GDP = F(OPEN, ICT, IPR, G) \quad (1)$$

و برای تأثیر حقوق مالکیت فکری بر توزیع درآمد مطابق با مطالعات آمن دولا و همکاران حیدر و ولسکوئر و آدامز عوامل تأثیرگذار بر توزیع درآمد به صورت الگوی زیر ارائه می‌شود:

$$J = F(P, IPR, U, GDP, OPEN) \quad (2)$$

ابتدا مانایی متغیرها با استفاده از آزمون ریشه واحد تعمیم یافته دیکی-فولر که یکی از آزمون‌های قوی برای داده‌های سری زمانی می‌باشد مورد بررسی قرار گرفته است. شرط مانایی داده‌ها در این آزمون این است که قدرمطلق آماره محاسبه شده t از قدر مطلق مقادیر بحرانی بیشتر باشد.

¹. WAIPO

². Doing Business and Measuring Business Regulations

³. Ginarte & Park

⁴. Gutierrez.

جدول شماره (۵): نتایج آزمون ریشه واحد تعمیم یافته دیکی فولر

متغیر	آماره محاسبه شده	مقادیر بحرانی در سطح ۰/۵٪	نتایج
dlnGDP	-۲/۹۷	-۲/۹۶	مانا در تفاضل مرتبه اول
dlnOPEN	-۳/۸۱	-۲/۹۶	مانا در تفاضل مرتبه اول
dlnICT	-۳/۱۵	-۲/۹۷	مانا در تفاضل مرتبه اول
dIPR	-۷/۹۸	-۲/۹۴	مانا در تفاضل مرتبه اول
dlnG	-۵/۵۲	-۲/۹۴	مانا در تفاضل مرتبه اول

منبع: (یافته‌های تحقیق)

با توجه به جدول شماره (۵)، مانایی تمامی متغیرها ثابت شده است. بعد از بررسی مانایی متغیرها، فروض کلاسیک نیز بررسی می‌گردد.

جدول شماره (۶): آزمون‌های برقراری فروض کلاسیک مدل

نوع آزمون	احتمال پذیرش فرضیه صفر (prob)	نتیجه آزمون
آزمون LM برای خود همبستگی	(۰/۴۲)	عدم خود همبستگی
آماره جاکو برآ	(۰/۸۷)	توزیع نرمال
آزمون واریانس ناهمسانی آرج	(۰/۰۶)	واریانس همسانی

منبع: (یافته‌های تحقیق)

فروض کلاسیک برای مدل با استفاده از آزمون‌های مربوط در جدول (۶) بررسی شده است. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، آزمون‌های تشخیصی برقراری تمام فروض کلاسیک را برای مدل برآورد شده، رد نمی‌کند، بنابراین برآوردها بدون تورش و کارآ هستند و نتایج برآوردها قابل اطمینان است. در آزمون معادله یک، بعد از بررسی فروض کلاسیک نتایج زیر به دست آمده است:

جدول شماره (۷): نتایج آزمون OLS برای مدل رشد اقتصادی

متغیرها	ضرایب	آماره t	ارزش احتمال
درجه باز بودن اقتصاد	۰/۰۱۲	۰/۰۵۱	۰/۹۶۱
فناوری اطلاعات و ارتباطات	۰/۷۷۲	۱۹/۰۷	۰/۰۰۰
شاخص حقوق مالکیت فکری	- ۰/۱۵	- ۱/۷۲	۰/۰۹۹
هزینه‌های دولت	- ۰/۲۲	- ۰/۷۳	۰/۴۶۳
دوربین واتسون: ۱/۹۹۵	ضریب تعیین: ۸۷٪		

منبع: (یافته‌های تحقیق)

با توجه به نتایج به دست آمده، معادله یک به صورت زیر می‌باشد:

$$\text{LnGDP} = 0.012 \text{ LnOPEN} + 0.772 \text{ LnICT} - 0.15 \text{ IPR} - 0.22 \text{ LnG}$$

$$\text{T test} \quad (0.051) \quad (19.07) \quad (1.72) \quad (0.7)$$

نتایج به دست آمده از تخمین معادله یک، همان‌طور که عباسی نژاد (۱۳۹۳)، در مقاله خود بین رشد اقتصادی و درجه باز بودن اقتصادی و فناوری اطلاعات و ارتباطات رابطه مثبتی به دست آورده است. در این مطالعه نیز بین رشد اقتصادی و درجه باز بودن اقتصاد و فناوری اطلاعات و ارتباطات رابطه مثبتی به

دست آمده است که البته رابطه رشد اقتصاد و درجه باز بودن اقتصادی بی‌معنی ولی رابطه رشد اقتصادی و فناوری اطلاعات و ارتباطات معنی‌دار می‌باشد و هزینه‌های دولت بر رشد اقتصادی اثر بی‌معنی و منفی دارد، اما اثر حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی منفی به دست آمده که می‌توان نتیجه گرفت به دلیل این که حمایت از حقوق مالکیت فکری، سبب ایجاد محدودیت‌هایی در راه تولید و استفاده دیگران از اثر خلق شده می‌شود و کپی‌برداری‌ها را محدود می‌کند می‌تواند قابل توجیه باشد که جلوی رشد اقتصادی را می‌گیرد اما کشورهای در حال توسعه می‌توانند با تخصیص بهینه منابع و افزایش انگیزه مخترعین زمینه برای رشد و توسعه اقتصادی کشور را فراهم کنند و از طرف دیگر می‌توان گفت در کشورهای در حال توسعه حمایت از مالکیت فکری در مقایسه با سایر عوامل موثر بر رشد اثر کمتری دارد و از رابطه معنادار بین رشد اقتصادی و فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌توان نتیجه گرفت که باید به زمینه‌های رشد و ایجاد بسترهای مناسب برای توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات توجه بیشتری نمود.

قبل از آزمون معادله دو، ابتدا مانایی متغیرها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۸): نتایج آزمون ریشه واحد تعمیم یافته دیکی فولر

متغیر	آماره محاسبه شده	مقادیر بحرانی در سطح ۵٪	نتایج
dlnJ	-۶/۸۴	-۲/۹۴	مانا در تفاضل مرتبه اول
dlnP	-۵/۷۲	-۲/۹۵	مانا در تفاضل مرتبه اول
dIPR	-۷/۹۸	-۲/۹۴	مانا در تفاضل مرتبه اول
dlnU	-۶/۳۱	-۲/۹۴	مانا در تفاضل مرتبه اول
dlnGDP	-۲/۹۷	-۲/۹۶	مانا در تفاضل مرتبه اول

منبع: (یافته‌های تحقیق)

با توجه به جدول، مانایی تمامی متغیرها ثابت شده است. بعد از بررسی مانایی متغیرها، فروض کلاسیک نیز بررسی می‌گردد.

جدول شماره (۹): آزمون‌های برقراری فروض کلاسیک مدل

نوع آزمون	احتمال پذیرش فرضیه صفر (prob)	نتیجه آزمون
آزمون LM برای خودهمبستگی	(۰/۸۵)	عدم خودهمبستگی
آماره جاکو برآ	(۰/۵۸)	توزیع نرمال
آزمون واریانس ناهمسانی آرج	(۰/۷)	واریانس همسانی

منبع: (یافته‌های تحقیق)

در آزمون معادله دو، بعد از بررسی فروض کلاسیک نتایج زیر به دست آمده است:

جدول شماره (۱۰): نتایج آزمون OLS برای مدل توزیع درآمد

متغیرها	ضرایب	آماره t	ارزش احتمال
نرخ تورم	-۰/۶۰۷	۲/۰۱	۰/۰۶۷
شاخص مالکیت فکری	۰/۲۳۲	۳/۳۰	۰/۰۰۶
نرخ بیکاری	-۰/۹۷۵	۲/۴۰	۰/۰۳۲
تولید ناخالص داخلی	-۰/۶۴۰	۹/۹۲	۰/۰۰۰

دوربین واتسون: ۲/۲۳۷ ضریب تعیین: ۸۱٪

منبع: (یافته‌های تحقیق)

با توجه به نتایج به دست آمده، معادله دو به صورت زیر می‌باشد:

$$\ln J = -0.607 \ln P + 0.232 \text{ IPR} - 0.975 \ln U - 0.640 \ln \text{GDP}$$

$$T \text{ test} \quad (2.01) \quad (3.30) \quad (2.40) \quad (9.92)$$

نتایج به دست آمده از معادله دو، حاکی از رابطه معنادار و منفی بین نرخ تورم و توزیع درآمد می‌باشد. رابطه بین نرخ بیکاری و توزیع درآمد نیز منفی و از نظر آماری معنادار است که این نشان می‌دهد که تورم و بیکاری بالا سبب بدتر شدن توزیع درآمد می‌شود. تولید ناخالص داخلی با توزیع درآمد رابطه‌ای منفی و معنادار دارد با توجه به این که فرض بر این است که افزایش تولید ناخالص داخلی بایستی سبب بهتر شدن توزیع درآمد گردد، اما این رابطه منفی بین این دو متغیر حاکی از آن است که دولت سیاست‌گذاری مناسب را در بخش درآمدی انجام نداده است و نیاز به سیاست‌ها با برنامه‌ریزی بلندمدت برای جهت‌دهی مناسب تولید ناخالص داخلی به سمت توزیع درست درآمدی دارد. ولی همان طور که آدامز در تحقیق خود رابطه‌ای مثبت و معنادار بین حقوق مالکیت فکری و توزیع درآمد به دست آورد، در این مطالعه نیز بین حقوق مالکیت فکری و توزیع درآمد رابطه‌ای مثبت و معنادار به دست آمده است. بنابراین با توجه به این که امروزه بحث رشد و توسعه اقتصادی و از بین بردن فقر و نابرابری بسیار با اهمیت می‌باشد. بنابراین بسیاری از کشورها در تلاش برای رسیدن به این اهداف هستند. همچنین حقوق مالکیت فکری به تکیه-گاهی مطمئن برای توسعه علم و دانش و فناوری تبدیل شده است و سبب ایجاد زمینه رشد نوآوری، توسعه فرهنگی، اجتماعی، سرمایه‌گذاری و تجارت بین‌الملل می‌باشد، بدین جهت نیاز است دولت‌ها مبادرت به تمهید قوانین لازم در این زمینه شوند. رابطه معنادار بین ضریب جینی و حقوق مالکیت فکری حاکی از این است که یک انسان خلاق، نخستین گام تبدیل دانش به ثروت است و می‌تواند موجب بهبود توزیع درآمد گردد و با توجه به این که حمایت از مالکیت فکری سوء استفاده‌های احتمالی از توانمندی-های دیگران را محدود می‌کند، لذا منجر به بهبود وضعیت توزیع درآمد می‌شود و جلوی تمرکز ثروت با کپی‌برداری را می‌گیرد و بهره به خالق اثر بر می‌گردد، بنابراین لازم است ایده و فکر مخترعین و نوآوران که وقت و امکانات زیادی صرف آن نموده‌اند، مورد حمایت دولت در برابر دستبرد و سوء استفاده دیگران قرار بگیرد چون در غیر این صورت انگیزه تلاش در این عرصه برای نوآوران کم می‌شود.

جمع‌بندی

امروزه اکثر کشورهای دنیا به دنبال رشد اقتصادی و توزیع برابر درآمد می‌باشند که برای رسیدن به این دو هدف از عوامل موثر مختلفی کمک می‌گیرند. در این مطالعه رابطه بین حمایت از حقوق مالکیت فکری و رشد اقتصادی و توزیع درآمد بررسی شده است و نتایج ارتباط منفی بین رشد اقتصادی و حمایت از مالکیت فکری و رابطه مثبت و معنادار بین حمایت از مالکیت فکری و توزیع درآمد را نشان می‌دهد و با توجه به نتایج می‌توان بیان نمود که برای رشد اقتصادی باید به دنبال عوامل موثرتر دیگری از جمله فناوری اطلاعات و ارتباطات که بسیار معنادار به دست آمده است در کشور ایران باشیم، زیرا در کشورهای در حال توسعه نقش حمایت از مالکیت فکری بر رشد اقتصادی بسیار پر رنگ نیست و عوامل مهم‌تری برای توجه به آن‌ها برای رسیدن به رشد اقتصادی مورد توجه می‌باشند. اما از طرف دیگر با به دست آوردن رابطه معنادار بین توزیع درآمد و حمایت از حقوق مالکیت فکری نتیجه می‌گیریم که باید از حقوق مالکیت فکری به عنوان یکی از عوامل موثر برای توزیع درآمد و رسیدن به رفاه همگانی که از مهم‌ترین اهداف بسیاری از کشورها و زمینه رسیدن به رشد اقتصادی می‌باشد، حمایت کنیم. بنابراین دولت باید با حمایت از حقوق مالکیت فکری و ایجاد زمینه‌های برقراری قوانین، راه رسیدن به توزیع برابر درآمد را هموار و به ایجاد انگیزه برای نوآوران پردازد. همچنین پیشنهاد می‌شود اگر دولت‌ها می‌خواهند از رشد نابرابری درآمد جلوگیری کنند بایستی محدودیت‌هایی که مانع بهره‌مندی مردم با سطوح درآمدی پایین از حقوق مالکیت فکری می‌شوند را رفع نمایند.

منابع

- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش نامه‌های آماری. انتشارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. آقایی، مهلا؛ ملک‌الساداتی، سیدسعید؛ و سلیمی‌فر، مصطفی. (۱۳۹۷). یک مدل پویا برای بررسی ارتباط حقوق مالکیت فکری و پیچیدگی اقتصادی: مطالعه شاخص جدید نوآوری مبتنی بر دانش، فصلنامه دانشنامه حقوق اقتصادی. شماره ۱۳. صص ۱۸۸-۱۵۷.
- خلیلی عراقی، منصور؛ و گودرزی، یزدان. (۱۳۹۲). تاثیر حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی، دو فصلنامه دانشنامه حقوق اقتصادی (دانش و توسعه سابق). شماره ۴. صص ۲۷-۱.
- خداپرست مشهدی، مهدی؛ صمدی، سارا؛ هوشمند محمد؛ و سلیمی‌فر، مصطفی. (۱۳۸۸). تاثیر حمایت از تامین حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی، فصلنامه اقتصاد مقداری (بررسی اقتصاد سابق). شماره ۴، صص ۱۲۳-۱۰۱.
- درخشان، مسعود. (۱۳۷۴). اقتصادسنجی تک معادلات با فرض کلاسیک. (جلد اول)، تهران: انتشارات سمت. چاپ اول. دیزجی، منیره؛ و آهنگری گرگری، محدثه. (۱۳۹۴). تاثیر توسعه مالی بر توزیع درآمد در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، فصلنامه اقتصاد مالی. شماره ۳۳. صص ۱۰۴-۷۵.
- شاه‌آبادی، ابوالفضل؛ و ساری گل، سارا. (۱۳۹۰). اثر حقوق مالکیت معنوی بر توزیع درآمد در کشورهای منطقه منا، فصلنامه تخصصی پارک‌ها و مراکز رشد. شماره ۲۰، سال ۷. صص ۲۰-۱۰.
- شاه‌آبادی، ابوالفضل؛ و ساری گل، سارا. (۱۳۹۴). تاثیر حقوق مالکیت فکری بر نابرابری درآمد در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته منتخب، نظریه‌های کاربردی اقتصاد. شماره ۱، صص ۶۸-۶۳.
- عباس‌نژاد، حسین؛ گودرزی فراهانی، یزدان؛ و قیاسی، حسین. (۱۳۹۳). تاثیر حمایت از حقوق مالکیت فکری و حق اختراع بر رشد اقتصادی ایران، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی (رشد توسعه پایدار). سال ۱۴، صص ۵۸-۲۷.
- فطرس، محمدحسن؛ و نجارزاده نوش‌آبادی، ابوالفضل. (۱۳۹۰). اثرات حقوق مالکیت معنوی بر اقتصاد کشورها، مجله اقتصادی (ماهنامه بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی). صص ۶۲-۵۱.
- فطرس، محمدحسن؛ فرزین، محمدرضا؛ و نجارزاده نوش‌آبادی، ابوالفضل. (۱۳۹۰). بررسی اثر حقوق مالکیت معنوی روی نوآوری کشورهای اسلامی در حال توسعه، پژوهشنامه اقتصادی. شماره ۱۱، صص ۳۲۲-۳۰۳.
- کاتوزیان، ناصر. (۱۳۸۶). دوره مقدماتی حقوق مدنی، اموال و مالکیت. تهران: نشر میزان. چاپ دهم. محمودی، اصغر. (۱۳۹۱). ماهیت حقوق مالکیت فکری و جایگاه آنها در حقوق اموال، دو فصلنامه علمی - پژوهشی دانش حقوق مدنی. شماره ۲. صص: ۱۰۷-۹۴.
- مطیعی، محسن. (۱۳۹۰). تاثیر سرریزهای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر نوآوری در کشورهای در حال توسعه، فصلنامه علمی - پژوهشی (پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی). شماره ۲. صص ۶۹-۴۲.
- نیکومرام، هاشم؛ رهنمای رودپشتی، فریدون؛ و جوکار تنگ‌کامی، ایمان. (۱۳۹۲). تبیین نقش تجارت خارجی و نوآوری از طریق دست‌یابی به تکنولوژی خارجی بر سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی کشور ایران، فصلنامه علمی - پژوهشی (دانش مالی تحلیل اوراق بهادار). شماره ۲. صص ۱۰۷-۹۱.
- مسعودی، علیرضا؛ توسلی، ساناز؛ رضوی، نگار؛ فخاریان، بهاره؛ و بیگدلی، سامان. (۱۳۹۳). ویژه‌نامه احترام به مالکیت فکری، زمینه‌ساز رشد و توسعه. صص ۲۱-۱.
- Adams, S. (2008). Globalization and Income Inequality: Implications for Intellectual Property Rights. *Journal of Policy Modeling*, 30, P.p: 725-735.
- Amina Ahmed, L., Alan, T. (2019). Property rights and intellectual property protection. GDP growth and individual. Well being in Latin America. *Latin American Economic Review*, 28, P.p: 1-22.
- Amegashie, J., A. (2007). Incomplete Property Rights, Redistribution and Efficiency:

- Social Choice and Welfare**. 30, P.p: 685–699.
- Amendola, A., Easaw, J., & Savoia, A. (2011). Inequality in developing economics: the role of institutional development. **Economics Department Discussion Paper Series**. 11, P.p: 43–60.
- Angus, C. C., and Peng, S.,K. (2010). International Intellectual Property Rights: Effects on Growth, Welfare and Income Inequality. **Journal of Marco Economic**. P.p: 1-31.
- Barro, Robert. J. (1990). The Stock Market and Investment, **Review of Financial Studies**. 3, P.p: 115-130.
- Barro, R. J., and Salai-Martin, X. (1995). **Economic Growth, Mc Crow**. Hill.inco.
- Chu, C., Angus, Leung., k, Y., Chales and Edward Tang .(2012). Intellectual, Property Rights, Technical Progress and the Volatility of Economic Growth, **MPRA Paper**. 38132. P.p: 1-21.
- Chu, C., Angus and Peng, Shin-kun. (2010). International Intellectual Property Rights, Effects on Growth, Welfare and Income Inequality. MPRA Paper, **Institute of Economics, Academia Sinica**. 22253. P.p: 1-31.
- Chu, A. C., Peng, S., K. (2010). International intellectual property rights: effects on growth, welfare and income inequality, **Journal of Macroeconomics**. 33, (2), P.p: 276–287.
- Cooter, R., and T, Ulen. (2000). **Law and Economics**. New York: Harper Collins.
- Dhrifi, A. (2013). Financial Development and the Growth-Inequality-Poverty Triangle: A Comparative Study between Developed and Developing Countries, **International Journal of Economics, Financial and Management**. 7, P.p: 472-481.
- Eicher, T., and C, Garsia. Penalosa. (2008). Endogenous Strength of Intellectual, Property Rights, Implications for Economic Development and Growth, **European Economic Review**. 52, (2). P.p: 237-258.
- Ginarte, J. C., & Park, W., G. (1997). Determinants of patent rights: A cross-national study, **Research policy**. 26, (3), P.p: 283-301.
- Gutiérrez, E. (2007). **The Geography and Determinants of Intellectual Property Rights**.
- Richard Gold, E., Jean-Frédéric, M. (2019). Does intellectual property lead to economic growth? Insights from a novel IP dataset, **Regulation & Governance**. 13, P.p: 107-124.
- Gnangnon, k & Moser, C. (2014). Intellectual Property Rights Protection and Export Diversification: The Application of Utility Model Laws. WTO Working Paper. World Trade Organization, **Economic Research and Statistics Division**. P.p: 1-36.
- Helpman, E. (1993). Innovation, Imitation, and Intellectual Property Rights, **Econometrica**. 6, P.p: 1247-1280.
- Ibrahim Haidar, J., and Estuardo Velasquez. (2009). Property Rights and Income Inequality, **SSRN Electronic Journal**.
- Kim, Kyoung., Leeb, Keun., Park, Walter and Kineung Choo. (2011). Appropriate Intellectual Property Protection and Economic Growth in Countries at Different Levels of Development, **Research Policy**. (41), P.p: 358-375.
- Okawa, Y. (2010). Innovation, Imitation, and Intellectual Property Rights with International Capital Movement, **Review of International Economics**. 18, (5), P.p: 835–848.
- Park-Walter, G. (2008). International patent protection: 1960-2008, **Research Policy**. 37, (4), P.p: 761-766.
- Salah Uddin, G., Shahbazi, M., Arouri, M., & Teulon, F. (2014). Financial Development

-
- and Poverty reduction nexus: A cointegration and causality analysis in Bangladesh, **Economic Modeling**. 36, P.p: 405-412.
- Sattar, Abdul., and Mahmood, Tahir. (2010). Intellectual Property Rights and Economic Growth, Evidence from High, Middle and Low Income Countries, **Pakistan Economic and Social Review**. (49), P.p: 136-186.
- Schumpeter, J., A. (1976). **Capitalism, Socialism and Democracy**. London and New York, George Allen & Unwin (Publishers) Ltd.
- WWW.WAIPO. Org
- WB.(2011). **World Development Report**.

The Effect of Protecting Intellectual Property Rights on Economic Growth and Income Distribution in Iran

Yusef Mehnatfar
Fariba Osmani
Mohammad Javad Gorjipour

In this paper, the relationship between intellectual property rights and economic growth and income distribution in Iran has been investigated using time series data during the period 1360-1396 using the ordinary least squares method. This paper examines the relationship between economic growth and the degree of economic openness, information and communication technology, government expenditure and the intellectual property rights index, and the results indicate a positive and significant relationship between growth and information and communication technology and a negative relationship between growth and Intellectual property rights. On the other hand, the relationship between income distribution and inflation rate, unemployment rate, economic growth and intellectual property rights index has also been examined. The results indicate a positive and statistically significant relationship between intellectual property rights and income distribution and negative significant relationship between inflation rate, unemployment rate and economic growth with income distribution. To this end, the government should pave the way for equal income distribution and motivate innovators by protecting intellectual property rights and creating the conditions for enacting and observing laws.

Key words: *Intellectual Property Rights, Economic Growth, Distribution of income, Ordinary Least Squares.*